

המרכז למורשת המודיעין (מ.ל.מ.)
מרכז המידע למודיעין ולטרור

16 במאי, 2005.

**התמודדות נגד ההסתה: במאמר (חריג) שהתפרסם בעיתון
המצרי הנפוץ והממסדי "אלאהראם", נמתחת ביקורת חריפה
על השימוש המקובל בעולם הערבי בטרמינולוגיה אסלאמית
להצדקת "פשעים" (פיגועי טרור), המבוצעים על ידי
טרוריסטים פעילי תנועות אסלאמיות קיצוניות גם במצרים, ולא
רק ב"פלסטין" ובעיראק.**

1. בעיתון המצרי הממסדי, הנפוץ והמכובד "אלאהראם" התפרסם (בהמשכים) ב-23 וב-30 באפריל 2005 מאמר חריג, המותח ביקורת חריפה על השימוש שעושים האסלאמיסטים (ואלה המזדהים עם פעילותם) בטרמינולוגיה דתית, על מנת להצדיק פיגועי טרור.

2. המאמר נכתב ע"י הפובליציסט המצרי **טארק חסן** תחת הכותרת "**הטרוריסטים הקטנים**"¹ ופורסם עוד לפני פיגועי ההתאבדות האחרונים בקהיר. כותב המאמר קובע כי מצרים משלמת מחיר יקר בפיגועים שאירעו בטאבה ובקהיר עבור השימוש השגוי הנעשה במונחים אסלאמיים דוגמת "**אסתשהאד**" (מות קדושים למען אללה) ו"**ג'האד**" (מלחמת קודש). מונחים אלה מצדיקים את פגועי הטרור האסלאמיים המתבצעים נגד ישראל ועיראק ונעשה בהם שימוש בלתי

¹ לכותרת "הטרוריסטים הקטנים" יש בשפה הערבית משמעות של זלזול כלפי מבצעי הפיגועים, ההפך מההאדרה לה זוכים בדרך כלל כ"שהידים".

הולם להצדקת פגועי טרור גם במצרים. כותב המאמר מציין כי המדובר **ב"פשעים"** שבוצעו ע"י "טרוריסטים קטנים" (שם המאמר) וקורא למצרים "להיחלץ במישור האידיאולוגי נגד כל הבורים הזורעים הרס" (במשתמע – התנועות האסלאמיות, הקיצוניות - ה"סלפיות" בלשונו - המעודדת את פיגועי הטרור ומצדיקות אותם).

3. רצ"ב המאמר שהתפרסם (בשני המשכים) ב"אלאהראם" בתרגום ובמקור.

תרגום חלקו הראשון של המאמר "הטרוריסטים הקטנים" (מאת: טארק חסן, 23.04.2005)

פשעי הטרור החדשים (שארעו) במצרים מעלים שאלות מביכות יותר מאשר (הם נותנים) תשובות של ממש. לי [עצמי] יש שאלות בתחום הביטחוני והאידיאולוגי, וברצוני לשאול תחילה שאלה ביטחונית: האם יש קשר בין פשעי טאבה ואלאזהר לבין קבוצת הסטודנטים שישראל הסגירה לידי מצריים לאחר שחצו [ללא היתר] את הגבול מסיני? האם מה שמצאנו עד כה הם רק רגליים וזרועות של גוף וראש, שעדיין אינם נראים והזקוקים לחקירה, לבדיקה ולראיה רחבה ומעמיקה [הרבה] יותר? בין שלוש האפיזודות יש מן המשותף: בפשעי טאבה ואלאזהר ראינו שימוש בחומרי נפץ פרימיטיביים ואת סדנאות היצור שלהן. אפשר [איפה], שמדובר בשיטת פעולה של רעיון שאיננו פשטני [כלל וכלל].

שכן, בהתקפות ספטמבר המפורסמות על וושינגטון וניו יורק נעשה שימוש באמצעים פשוטים אך בלתי מקובלים; אולם התכנון [עצמו] היה נבון והחשיבה [רצינית], לא קלת דעת. **כמו כן מי לימד את הטרוריסטים המצריים הקטנים להרכיב ולייצר חומרי נפץ? והיכן? הרי אי אפשר לייצר אותם מקריאה בלבד. אין מנוס מלהסתייע במדריך [בשר ודם], שכן אם אינך שולט בהכנת המטען – הוא עלול להתפוצץ עליך.** זה כבר קרה במדינות אחרות, הלא כן? נוסף על כך, לפשעי טאבה ואלאזהר קדמו דקירות סכין, [שנעשו] ע"י [מפגעים] אחרים נגד תיירים מערביים. מה משמעות העובדה

שהמעשים האלה חוזרים ונשנים ? האם מדובר בשיטה? ויש גם את עניין התיאום ההרמוני בין אנשים שלא התבצע אחריהם מעקב בעבר. מה המקשר בין סטודנטים באוניברסיטאות לבין [כאלה שהם] בעלי השכלה ממוצעת אבל [דוגלים] בהשקפות דתיות קיצוניות, [שמוצאם] מקבוצות חברתיות עניות ובינוניות. במי בעצם מדובר עוד מלבדם? והיכן מגויסים השאר?

ובכן, כל העצורים הם מקהיר, למעט [חברי] הקבוצה מטאבה, שמקורם בסיני. יש לציין כי מי שחצו [ללא היתר] את הגבול לישראל הם מקהיר. כיצד הם ידעו כיצד לחצות את הגבול דרך הפרצה? מה הקשר שלהם לסיני? מי סייע להם? מי מקשר בין כולם? כיצד הונחתו המהלומות שלהם באופן הזה, בזו אחר זו? קיימת נקודה חשובה ביותר המחייבת בדיקה מדוקדקת ומעמיקה; כלומר, בהודעה האחרונה שפרסם משרד הפנים צוין כי הנאשם אכרם פוזי שכנע את חברי חולית הטרור להקים פרויקט ליצור דשנים כימיים באחד הכפרים במרכז מעיאה, שבמחוז אלמניא. מה [משמעות] הדבר? על מה חשבו או מה זממו הטרוריסטים? מי [עומד] מאחוריהם? יתרה מזו - עלי נדרה - הנאשם הזה, שכפי שפורסם אודותיו הוא בעל תעודת בוגר תיכון של בית ספר מקצועי ובעלותו בית מלאכה ליצור אבן שיש באלמקטם. [ובכן] מה הקשר שלו לדשן כימי?

מה מקור המימון של פרויקט זה? מי חשב על כך? כיצד הוא חשב על כך? מה המטרה? ביחוד כאשר באינטרנט יש אתרי טרור ובהם הסברים ללמעלה מעשרים שיטות ליצר מטענים כימיים, מרביתם מחומצות ומדשנים, מקצתם [מחומרים] פשוטים ומקצתם [חומרים] בעלי עוצמה רבה כפי שמתואר ? ואם כל המעורבים בפשע אלאזהר הם מקהיר רבתי כיצד יתכן שסוחר נשק באלמניא נתן בהם את אמונו ומכר לאחד מהם אקדח שעדיין מצוי ברשותו של נאשם נמלט? מי דאג ליצור אמון מלא בין הצדדים? מי היה החוליה המקשרת בין הסוחר (העוסק) בסחר הלא חוקי לבין אותם טרוריסטים קטנים?

תרגום חלקו השני של המאמר "הטרוריסטים הקטנים"

(30.04.2005)

חטאי החשיבה והפוליטיקה מסוכנים יותר מחטאים [הנגרמים עקב] נסיבות חברתיות. שהרי הטרוריסטים המצריים הקטנים הם [למעשה] תוצר של רעיונות ומדיניות שגויים ואינם אך ורק בני עניים. ולהזכירכם, כבר הכרנו טרוריסטים עשירים [הנמנים עם] כל הרבדים החברתיים.

אלה שביצעו את פשעי טאבה ואלאזהר ודקרו תיירים בסכינים לא פרסמו [שום] גילוי דעת ובו הסבר למעשיהם. גם לא קראנו ספרים או פסקי הלכה [שפורסמו מטעמם], שיסבירו לנו את ההיגיון [מבחינתם] בביצוע פשעים שכאלה. קרוב לוודאי שמדובר בתוצרים של חשיבה, מדיניות ותפיסה מעוותים הנפוצים כעת במקומותינו [במצרים], באזור ובזירה הבינלאומית. [כל] אלה יוצרים את הערבוביה של הטרור השורר כעת ואת רעיונות המוות [הן] של בעליהם [והן] של אחרים. שהרי, הדוגמה הנפוצה של הגיבור האידיאלי היא זו של מי שמפוצץ עצמו במכוניות [תופת] או בשיטות אחרות בפלסטין ובעיראק.

עד כה נהגנו לכנות אותם "אסתשהאדיין"². אולם עכשיו, יש בקרבנו [כאלה] הפועלים כמותם בהיטם בטרור המערכות האופף אותם מכל עבר. ובכן, כיצד אנו יכולים לומר להם עכשיו כי מה שהם עושים הוא [בבחינת] מעשה פשע, לא "אסתשהאד" ולא "ג'האד"? אנחנו משלמים עכשיו את המחיר של השימוש השגוי ברעיון, בפוליטיקה, במילים ובמונחים שבהם השתמשנו בעבר. ובכן, האם לא הגיעה העת לקרוא לדברים בשמם בלי לייחס להם אסמכתאות דתיות, המונעות דיון בתועלת שבהם, ביעילות, ביתרונות ובחסרונות שלהם?

² מונח אסלאמי חיובי שמשמעותו מי שמקריבים את חייהם למען אלה במהלך פעילות צבאית, לרוב נגד כוח עדיף: בראייתנו – הישראלים – המדובר בטרוריסטים מבצעי פעולות התאבדות.

האם אין עלינו לומר : "פיצוץ עצמי" במקום [פעולת] "אסתשהאד", או פעולה "פדאאית"³ במקום פעולת "אסתשהאד"? האם עלינו [להמשיך] לעשות הפרדה מוחלטת בין מה שמקובל [לעשות] נגד האויב לבין מה שאסור לחלוטין [לעשות] נגד [כל] חברה ומולדת [אחרות]?

אמנם, **משפחות הטוריסטים⁴** אומרות שמדובר באנשים בעלי תכונות אופי טובות. ואכן רבים סבורים כך חרף מעשי הפשע שלהם. זוהי עדות לפופולריות שיש לרעיון נוהל בחברה המצדיקה פשעים מעין אלה, בד בבד הפופולאריות שיש לתחושת ההזדהות עם הדרך הזאת. **אולם, איך אדם יכול להיות בעל תכונות אופי טובות וטרוריסט בעת ובעונה? חי אללה, הדבר מעורר פליאה!**

מתכנן הפשע באלאזהר גידל זקן כמו ה"סלפים"⁵. והנה כבר חמש שנים אני שומע - ואולי יש גם אחרים במדינה הזאת ששמעו אזהרות לפני וישמעו [אזהרות] גם אחרי - שה"סלפים" עשויים לעבור [מהטפה לביצוע מעשי] אלימות ללא [שתינקט נגדם] פעולה רצינית.

ובכן, כל הפשעים [המתרחשים] כעת בסעודיה [גם] הם מעשי [ידי] ה"סלפים". לפיכך, האם עלינו לצפות לפשעים חדשים במצרים או שמא עלינו להתנגד נחרצות ברמה האידיאולוגית לכל הבורים הזורעים הרס?

[לפי שעה] עודנו שומעים [הטפות של] שיחים "סלפים". אני סבור שאנחנו מכירים אותם ויודעים היטב מהן עמדותיהם [כפי שהן באות לידי ביטוי] אצלנו במוסדות הדת ובמוסדות אחרים! כמו כן, המסרים הרווחים בקרב

³ המשמעות המקורית של המונח **פדאא'י** הינה **חיובית**. קרי - כל מי שמקריב את חייו למען אחרים בעת פעולה מלחמתית, לרוב נגד אויב עדיף בכוחו, ובכך פודה את עצמו ממעשים שליליים כלשהם שעשה בחייו וקונה לעצמו מקום של כבוד בגן עדן. אולם בהקשר הנוכחי משתמש המחבר במונח זה **בהיבטו השלילי**, כפי שנתפס ע"י ישראל במהלך פעולות ה"פדאינים" בראשית שנות החמישים של המאה הקודמת.

⁴ כאן המחבר משתמש במונח **השלילי** טוריסטים ("אלארהאביין") המקובל על כל מי שמתנגד לביצוע פעולות התאבדות ("אסתשהאד"), **זוהי גישה חריגה מאוד בקרב הפובליציסטים הערבים / מוסלמים**. הסיבה לשימוש במונח זה במדינות כמו מצרים או סעודיה היא שפעולות ההתאבדות ופיגועי הטרור האחרים **כווננו נגד המשטרים במדינות הללו**. כל עוד נעשו פעולות הטרור נגד ישראל לא הוטרדו מהן במיוחד המשטרים במצרים ובסעודיה.

⁵ הכוונה למוסלמים המכונים פונדמנטליסטים הדבקים, לטענתם ולשיטתם, בדרכם הקפדנית ובפרשנותם המחמירה של בני הדורות הראשונים של האסלאם. יצויין כי מי שנחשב מייסד תפיסת העולם ה"סלפית" המודרנית היה מוסלמי מצרי (ממוצא סורי) בשם רשיד רציא (נפטר ב-1935).

הזרמים הרעיוניים והפוליטיים שלנו מפיצים כעס, תרעומת ונקמה ומתמקדים יותר בגיוס ההמונים מאשר במציאת פתרון שיסביר לנו כיצד לחיות בעולם שבו מתהפכות היוצרות בכל יום ויום? [כלומר,] פתרון שיוביל אותנו לדרך הישר, שתחזיר [לנו] את הכבוד הלאומי נוכח [עיניהם המשתאות של] יריבים ואויבים [כאחד] [וכך נתפוס מקום מכובד] בקרב האומות.

[במילים אחרות] פתרון שיאיר [באור נגהות] לאומה את הדרך ליצירת חיים פוליטיים וחברתיים ראויים בדמוקרטיה אמיתית, חירויות בלתי מוגבלות, חוקה הוגנת, רשות שלטונית המתחלפת ע"י רעיונות ומדיניות חדשים ותנועה חברתית, שימנעו מבנים וממקורבים לשלטון [במשתמע – הקיים] להשיג עבודה ומשרות בצמרת; **[דהיינו תנועה] שתשחרר את הפוטנציאל [הטמון] של בני האומה [כך שינוצל] לטובתה, במקום שיפוצצו עצמם על אדמתם [המצרית].**

حلقو הראשון של המאמר – מקור (23.04.2005)

أعمدة

السبت 14 من ربيع الأول 1426 هـ 23 أبريل 2005 السنة 129- العدد 43237

أحداث في الأخبار
بقلم: طارق حسن

الإرهابيون الصغار (1)

الأسئلة الحائرة أكثر من الأجوبة الشافية حول الجرائم الإرهابية الجديدة في مصر، ولدي أسئلة في المجالين الأمني والفكري أبدأها بالأمنية وهي: هل هناك صلة بين جريمتي طابا والأزهر ومجموعة الطلاب الذين سلمتهم إسرائيل لمصر بعد اختراقهم الحدود من سيناء؟، هل ما توصلنا إليه حتى الآن مجرد أرجل وأذرع لجسم ورأس مازال خافيا ويحتاج إلي مزيد من البحث والتحري والرؤية الأوسع في التحليل؟.. توجد أشياء مشتركة بين المجموعات الثلاث.. ففي جريمتي طابا والأزهر نري استخدام العبوات البدائية الناسفة.

وورش تصنيعها, وربما يكون ذلك أسلوب عمل لتفكير ليس
بسيطا.

ففي هجمات سبتمبر الشهيرة علي واشنطن ونيويورك استخدمت
أدوات بسيطة وغير مطروقة, لكن التخطيط كان ذكيا والعقول
غير هينة.. ثم من علم الإرهابيين المصريين الصغار تركيب
وصنع العبوات الناسفة؟, وأين؟, فمثل ذلك لا يمكن صنعه
بالقراءة فقط, ولا بد له من مدرب مباشر, فإن لم تتقن صنع
العبوة تنفجر فيك, وقد حدث هذا في بلدان أخرى؟. كذلك سبقت
جريمتي طابا والأزهر هجمات طعن بالسكين من جانب أفراد
آخرين وضد سائحين غربيين, فماذا يعني تكرار ذلك؟ وهل هذا
نمط؟.. أيضا توليفة الأفراد – غير المرصودين من قبل – التي
تجمع بين طلاب جامعات وأصحاب مؤهلات متوسطة بتوجهات
دينية متطرفة من فئات اجتماعية فقيرة ومتوسطة, فمن ياتري
غيرهم؟ وأين تنتظم البقية؟.

إن كل المضبوطين من القاهرة, عدا مجموعة طابا, فهم من

سيناء. مع ملاحظة أن من اخترقوا الحدود إلى إسرائيل هم من القاهرة. فكيف خبر هؤلاء كيفية اختراق الحدود من النقب؟ وما هي صلاتهم في سيناء؟ ومن ساعدهم؟.. من يجمع بين كل هؤلاء؟ وكيف توالى ضرباتهم بهذه الصورة؟. وهناك نقطة مهمة للغاية تستوجب الفحص والتدقيق المتناهي. فلقد ذكر بيان وزارة الداخلية الأخير أن المتهم أكرم فوزي أقنع عناصر البؤرة الإرهابية بتأسيس مشروع لتصنيع الأسمدة الكيماوية بإحدى قري مركز مغاغة بمحافظة المنيا.. فما هذا؟ وفيه فكر أو خطط الإرهابيون؟ ومن وراءهم؟ ثم إن هذا المتهم – علي ندره البيانات المنشورة عنه – حاصل علي دبلوم ثانوي صناعي، ويمتلك ورشة لتصنيع الرخام بالمقطم، فما صلته بالأسمدة الكيماوية؟

ومن أين تمويل مثل هذا المشروع؟ ومن فكر له؟ أو كيف فكر هو في ذلك؟ وما هو الهدف؟ خاصة أن هناك مواقع إرهابية بالإنترنت تشرح أكثر من 20 طريقة لصنع عبوات كيماوية، أغلبها من الأمونيات والأسمدة، وبعضها بدائي وبعضها قوي جدا علي

حد ما يصفون؟! . وإذا كان كل المتورطين في جريمة الأزهر من
القاهرة الكبرى، فكيف لتاجر سلاح بالمنيا أن يطمئن إليهم فيبيع
لأحدهم طبنجة مازالت بحوزة متهم هارب؟ من بعث الثقة
والاطمئنان بين الطرفين؟ ومن هو حلقة الوصل بين صاحب
التجارة غير المشروعة وهؤلاء الإرهابيين الصغار؟.
وللحديث بقية...

حلقو השני של המאמר – מקור (30.4.2005)

أحداث في الأخبار

بقلم : طارق حسن

الإرهابيون الصغار (2)

خطايا الفكر والسياسة أخطر من خطايا الظروف الاجتماعية.. والإرهابيون المصريون الصغار هم أبناء الأفكار والسياسات الخاطئة، وليسوا أبناء الفقر وحده، وقد أصبحنا نعرف إرهابيين أغنياء ومن كل الفئات الاجتماعية.

ومن ارتكبوا جرائم طابا والأزهر وطعن السائحين بالسكاكين لم يكتبوا بيانا يقولون فيه لماذا فعلوا ذلك! كما لم نقرأ لهم كتابا أو فتوي تفسر لنا منطقهم في ارتكاب مثل هذه الجرائم.. وأغلب الظن أنهم أبناء عشوائيات الفكر والسياسة والاضطراب الذائع هذه الآونة محليا وإقليميا ودوليا، وهذه تصنع خلطة الجنون القائم الآن وافكار الموت لصاحبها وللآخرين.

والنموذج الشائع لل**بطل المثالي** هو من يفجر نفسه بعربات أو

غيرها في فلسطين والعراق. وقد سميناهم استشهاديين ومن لدينا يفعلون مثلهم الآن وهم يرون اضطراب الأوضاع يحيط بهم من كل جانب.. فكيف نقول لهم الآن ان ماتفعلونه جريمة؟ وليس استشهادا ولا جهادا؟!.. إننا ندفع الآن فاتورة الاستخدام الخاطيء للفكر والسياسة والألفاظ والمصطلحات التي استعملناها فهل أن أو ان تسمية الاشياء بحقيقتها دون خلع مدلولات دينية عليها تمنع مناقشة جدواها وفعاليتها ومكاسبها وخسائرها؟ فنقول: تفجير بالنفس بدلا من استشهاد ونقول فدائية بدلا من استشهادية، ونفصل قطعيا بين ما هو مقبول ضد عدو، وما هو حرام ضد المجتمعات والأوطان؟.

ويقول أهالي الإرهابيين إن أخلاقهم حسنة وكثيرون يعتقدون كذلك علي الرغم من فعلهم الاجرامي، وهذا دليل علي انتشار الفكر الجاهل في المجتمع الذي يبرر مثل هذه الجرائم وينشر التعاطف معها. فكيف تكون حسن الخلق وارهابيا في الوقت نفسه؟! هذه والله عجيبة!

إن ذقن مدبر جريمة الأثر مثل السلفيين ومنذ 5 سنوات وأنا أسمع - وهناك آخرون في هذا البلد ربما سمعوا قبلي أو بعدي - تحذيرات من انتقال السلفيين إلي العنف دون فعل جدي.. وكل الجرائم بالسعودية الآن من السلفيين.. فهل ننتظر جرائم جديدة في مصر أو سنتصدي فكريا بحسم لكل الجهلة المدمرين؟ فمازلنا نسمع شيوخا سلفيين.. أظن أننا نعرفهم ونعرف مواقعهم جيدا في مؤسساتنا الدينية وغيرها؟! كذلك فالسائد بين تياراتنا الفكرية والسياسية أنها تنشر الغضب والسخط والنقمة وتركز علي الحشد والتعبئة أكثر مما تجد حلا يفسر لنا كيف نعيش في عالم ينقلب رأسا علي عقب كل يوم, حلا يكون هاديا لنا في الماضي بطريق يحقق الرفعة الوطنية أمام الخصوم والاعداء وبين الأمم, حلا يكون نبراسا للامة كي تمضي في طريق يحقق لنا حياة سياسية واجتماعية لائقة بديمقراطية حقة وحرية غير منقوصة ودستور قويم, وسلطة قابلة للتداول بافكار وسياسات متجددة وحراك اجتماعي يفك سلطة الأبناء والاصدقاء علي مقاليد الوظائف والاعمال ويفجر طاقات أبناء الأمة لصالحها بدلا من أن يفجروا أنفسهم في البلد.